

Základní škola Rudná

Školní preventivní program pro školní rok 2017 – 2018

Základní škola Rudná je plně organizovaná městská škola s devatenácti třídami prvního a dvanácti třídami druhého stupně. Celkový počet žáků je 820, počet pedagogických pracovníků je 59. Mezi žáky školy není výrazný podíl žáků s odlišnými životními podmínkami nebo z odlišného kulturního prostředí.

Úroveň výskytu rizikového chování je v posledních letech na půdě školy nízká. Rizikové chování se projevuje v jednotkách případů (vandalismus, krádež, šikana, záškoláctví, podvod, agresivní jednání), další jeho formy se neprojevují vůbec. Školní preventivní program si klade za cíl tento příznivý stav zachovat nebo zlepšit.

Prevence rizikového chování vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28.

Problematika prevence rizikového chování je obsažena ve školním vzdělávacím programu. Školní metodička prevence spolupracuje s vedením školy, výchovnou poradkyní, třídními učiteli i ostatními učiteli, školní psycholožkou, speciální pedagožkou a dalšími zaměstnanci školy.

Na prevenci sociálně patologických jevů se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Důležitou úlohu hrají třídní učitelé, kteří se věnují pedagogické diagnostice vztahů ve třídě, motivují k vytvoření vnitřních pravidel třídy, dbají na jejich dodržování, zprostředkovávají komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a zajišťují spolupráci školy s rodiči žáků. Součástí práce třídních učitelů jsou třídnické hodiny.

Všichni vyučující využívají materiálů dostupných ve škole a také sledují odborný periodický tisk, internetové portály a odborné publikace a zařazují do svého výchovného působení v různých předmětech nové poznatky a využívají progresivní metodické postupy. K dispozici jsou audiovizuální programy s odpovídající tematikou uložené v kabinetě výchovy k občanství a digitální učební a metodické materiály uložené ve zvláštní složce na školní počítačové síti. Školní metodička prevence shromažďuje a pedagogickým pracovníkům doporučuje dostupné relevantní materiály. Minimální preventivní program je zveřejněn umístěním ve sborovně a v elektronické podobě na veřejně přístupném školním serveru. Školní metodička prevence absolvovala vzdělávací kurz primární prevence.

Školní poradenské pracoviště, školní psycholožka

Školní psycholožka poskytuje individuální konzultace žákům, zákonným zástupcům i pedagogům. Provádí depistáže, sociometrická šetření podle individuálních potřeb pedagogických pracovníků, případně zakázky zákonných zástupců po dohodě s vedením školy. Podílí se na preventivních programech v rámci individuální zakázky pedagogických pracovníků, zejména třídních učitelů. Poskytuje indikovanou prevenci. Po dohodě se věnuje mediaci ve vztazích žák – zákonný zástupce, žák – pedagog, pedagog – zákonný zástupce. Těžištěm práce školní speciální pedagožky je pedagogická intervence a reedukace.

Projekt Nenech to být

Škola se v letošním školním roce registruje v programu Nenech to být. Třídní učitelé předají informace o projektu žákům a na třídních schůzkách nebo písemně také rodičům.

Nespecifická primární prevence

V mimoškolní době uspořádáme školní sportovní, výtvarné a recitační soutěže, vánoční školní besídku doplněnou prodejem tematických žakovských výrobků a v závěru školního roku slavnostní rozloučení s odcházejícími žáky devátých tříd.

Žáci jsou svými vyučujícími motivováni k účasti v naukových i sportovních soutěžích i mimo školu, kde mohou dosáhnout úspěchu a reprezentovat svoji školu. Účast a výsledky žáků v těchto soutěžích jsou sumarizovány a úspěšní žáci jsou veřejně oceněni (školní rozhlas, nástěnka, slavnostní zakončení školního roku).

Bude pokračovat činnost dětského parlamentu, jehož prostřednictvím budou děti moci ovlivňovat školní práci i další aktivity školy i celkovou atmosféru školního prostředí. Činnost dětského parlamentu je také významným faktorem etické výchovy, protože se zde děti učí chápat principy solidarity a rovněž se solidaritu učí i proměňovat v činy. Budeme pokračovat ve spolupráci s místním penzionem pro seniory, kterou považujeme za důležitou pro vytváření komunitního zakotvení dětí a také pro posilování pocitu sounáležitosti napříč generacemi.

Plánujeme výrobu drobných dárků pro seniory a také několik setkání žáků s tamními obyvateli, vystoupení s pásmem písní a společné výtvarné aktivity nebo předčítání.

Klima školy se pozitivním směrem budeme snažit ovlivňovat projektovými dny (Den Země) a týdny (čtenářská a finanční gramotnost).

Během školního roku si mohou žáci vybrat z nabídky těchto volitelných předmětů a zájmových kroužků: domácnost, informatika, konverzace v anglickém jazyce, seminář z chemie, výtvarná dílna, cvičení z českého jazyka a matematiky a sportovní hry. Navštěvovat mohou tyto zájmové kroužky: gymnastika, taneční kroužek, dramatický kroužek, výtvarný kroužek, florbal, přírodovědný kroužek, dramatická příprava, angličtina, hudební kroužek, robotický kroužek, šachový kroužek, kroužek deskových her, čtenářský klub, kroužek jógy, kroužek dovedných rukou a míčové hry. Ve škole pracuje pěvecký sbor. Žáci mají přístup na školní hřiště a na hřiště pro skateboarding v areálu školy.

2.	Literární výchova		povahové vlastnosti literárních hrdinů (správné a špatné chování, správné a špatné řešení životních situací) – bajky, pohádky, přísloví – (6)
	Výtvarná, hudební, tělesná výchova		spolupráce ve skupinách, rozvoj pomoci a vzájemné tolerance – během š. roku
3.	Prvouka	Člověk	důležitost správné životosprávy, vhodného využití volného času, získání pomoci pro sebe a druhé (4)
	Český jazyk a literární výchova	obsaženo ve všech tem. celcích	posilování zdravého sebevědomí, vzájemné úcty a sebeúcty, spolupráce v kolektivu a vzájemná pomoc (integrování žáci, cizinci), podpora komunikace, diskuse, zvládnání stresu (v průběhu celého šk. roku)
	Prvouka	Domov	bezpečná cesta do školy; nebezpečí při navazování kontaktu s neznámými lidmi (1)
		Rodina	vztahy v rodině, týrání, důležitá telefonní čísla (linka důvěry, linka bezpečí apod.) (2)
		Škola	vztahy mezi spolužáky, nebezpečí šikany, pravidla slušného chování, nebezpečná místa v okolí školy a bydliště, chování v krizových situacích (nehoda, požár) (3)
		Naše obec	
	Práce a volný čas		
	Látky a jejich vlastnosti		smysluplné využití volného času (1)
			upozornění na nebezpečí při manipulaci

4.	Český jazyk a literární výchova	Rostliny	s neznámými látkami a s pyrotechnikou (1) rizika některých rostlin (jedovaté rostliny, houby, marihuana) (1)
		Živočichové	
		Lidské tělo	nebezpečí nákazy některými chorobami živočichů (vzteklina) (1)
		Sloh – telefonický hovor	ochrana zdraví, nebezpeční návykových látek pro člověka (alkohol, drogy, kouření), zdravá výživa, nebezpečí obezity, zdravý způsob života, aktivní pohyb, základy první pomoci (3)
		Čtení	nahlášení a popis krizové situace (požár, nehoda, přepadení) (1)
	Český jazyk	Dramatická výchova	texty a knihy zaměřené na prevenci rizikového chování (5)
		Význam slov	modelové příklady krizových situací (šikana, nebezpečné osoby atd.) (1)
		Literární výchova	rozhovory o povaze a chování lidí na základě přísloví a vysvětlování významu slov (2)
	Anglický jazyk	Sports time	Z pohádky do pohádky – na příkladech pohádkových hrdinů diskuze o správném a špatném řešení životních situací; Svět her a bláznivých nápadů – využití volného času, rozhovory o bezpečnosti při činnostech v době volného času, prevence šikany (4)
		Be healthy!	sportování, zdravý způsob života (2)
Přírodověda	Rostliny hospodářské a	vliv škodlivého jídla a nezdravého způsobu života na zdraví (2)	

5.	Výtvarná výchova	plané	výskyt daných látek v některých rostlinách a houbách (1)
	Vlastivěda	Obecně	skupinové práce (rozvíjení tolerance a schopnosti spolupráce) – v průběhu š. roku
	Matematika	Obyvatelé ČR	národnostní menšiny – zaručení stejných práv všem občanům (1)
	Tělesná výchova		finanční gramotnost – v průběhu š. roku
	Informatika	Kyberšikana	sport jako prevence nevhodného využití volného času – v průběhu š. roku
		Zabezpečení sociálních sítí	prevence kyberšikany, nástrahy internetu a sociálních sítí všeobecně (2)
	Český jazyk	Význam slov	jak se ochránit, nebezpečí zveřejňování určitých informací o své osobě (s důrazem na Facebook) (1)
		Literární výchova	rozhovory o povaze a chování lidí na základě přísloví a vysvětlování významu slov (2) Cesty za dobrodružstvím - na příkladech knižních hrdinů dobrodružné literatury diskuze o správném a špatném řešení životních situací (2)
	Anglický jazyk	Sports time Be healthy!	Jejich veličenstva holky a kluci - využití volného času, rozhovory o bezpečnosti při činnostech v době volného času, prevence šikany (2)
	Přírodověda	Rostliny hospodářské a plané	sportování, zdravý způsob života (2) vliv škodlivého jídla a nezdravého způsobu života na zdraví (1)

6.	Výtvarná výchova	obecně – skupinové práce	výskyt daných látek v některých rostlinách a houbách (1)
	Vlastivěda	Obyvatelé ČR	rozvíjení tolerance a schopnosti spolupráce – v průběhu š. r.
	Matematika		národnostní menšiny, zaručení stejných práv všem občanům (1)
	Tělesná výchova	Obecně	finanční gramotnost – v průběhu š. r.
	Informatika	Kyberšikana	sport jako faktor zdravého životního stylu – v průběhu š. r.
		Zabezpečení sociálních sítí	prevence kyberšikany, nebezpečí internetu a sociálních sítí všeobecně (1)
	Český jazyk a literatura	Literární výchova – Pověst o golemovi	ochrana soukromí, ochrana osobních údajů (1)
		Mimočítanková četba	soužití lidí různých národností a náboženského vyznání (1)
	Informatika	Internet	na příkladech knižních hrdinů dobrodružné literatury diskuze o správném a špatném řešení životních situací – v průběhu š. roku
	Přírodopis	Houby	využití volného času, rozhovory o bezpečnosti při činnostech v době volného času, prevence šikany (3)
Dějepis	Starší doba kamenná	výskyt daných látek v některých rostlinách a houbách (1)	
	Starověk	rozvíjení tolerance a schopnosti	

7.	<p>Anglický jazyk</p> <p>Výchova k občanství</p> <p>Informatika</p> <p>Český jazyk a literární výchova</p>	<p>My life</p> <p>Entertainment</p> <p>Život ve škole</p> <p>Naše obec</p> <p>Úvod do lidských práv</p> <p>obecně</p> <p>Internet</p> <p>Sloh – vypravování</p> <p>Literární výchova</p>	<p>spolupráce (1)</p> <p>vytváření vlastních postojů k sobě i k okolí (1)</p> <p>rozvíjení komunikace a pomoci, sociálních dovedností, pěstování dobrých mezilidských vztahů, dělba práce (2)</p> <p>správné návyky ve škole i v rodině (2)</p> <p>možnosti využití volného času (2)</p> <p>pravidla chování ve škole, školní řád</p> <p>vandalismus (1)</p> <p>volný čas (1)</p> <p>chování v krizových situacích, šikana a kyberšikana (1)</p> <p>ochrana životního prostředí, ekostopa (1)</p> <p>předsudky, diskriminace, rasismus, xenofobie, konflikty mezi lidmi (1)</p> <p>prevence kyberšikany, nástrahy internetu a sociálních sítí všeobecně</p> <p>rozhovor na téma kyberšikana, informace, které se nedoporučuje psát do emailu, na Facebook, ... (2)</p> <p>Příběh na téma Můj volný čas (2)</p> <p>Diskuze na téma Šikana ve světě dětí, Vliv médií – kouření, alkohol (1)</p> <p>Četba a prezentace textů s tematikou</p>
----	--	--	---

	Zeměpis	Afrika, Austrálie, Amerika, Asie, Evropa	násilí, přátelství, závislosti, životní styl, lidská společnost, reklama aj. (v průběhu celého š. roku)
	Výchova k občanství	Péče o zdraví Zdravý život Rizikové chování, návykové látky	Seznámení s oblastmi známými pěstováním rostlin k výrobě drog a distribucí drog z těchto oblastí (např. oblast „zlatého trojúhelníku“ v Asii), zdůraznění různosti obyvatelstva (zejména v Americe) – nutnost tolerance, nebezpečí rasismu, xenofobie, diskriminace, nutnost dodržování práv a svobod (celkem cca 4)
	Dějepis	Osobní bezpečí Středověká společnost Velká listina svobod	nutnost tolerance, nebezpečí rasismu, xenofobie, diskriminace, nutnost dodržování práv a svobod zdraví, zdravý životní styl (6) hygiena a epidemiologie, péče o nemocné a handicapované (1) smysluplná náplň volného času (1) návykové látky (nikotin, alkohol, drogy, jiné škodliviny), zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, vznik a vývoj závislosti, patologické hráčství, práce s počítačem, kyberšikana, odmítání návykových látek, šikana, kyberšikana, netolismus, kybergrooming, sexting ad. (4) lidská společnost a násilí (2)
	Přírodopis	Botanika	majetková a mocenská nerovnost lidí, rozdílné zákony pro jednotlivé vrstvy společnosti (srovnání s dnešní situací) (1) právo na legitimní a důstojné zacházení, právo na řádný soud (srovnání s dnešní situací) (1) rostlinné drogy (2)

8.	Anglický jazyk	obsaženo v různých tem. celcích	vztahy mezi dětmi na základní škole (v průběhu š. roku)
	Pracovní činnosti – pěstitelství	Rostliny	rostliny jako drogy a jejich zneužívání, toxikomanie (1)
	Český jazyk a literární výchova	Úvaha Literární texty	nabídka vhodných témat pro samostatné písemné projevy (2) překonávání problémů a znevýhodnění (v průběhu š. roku)
	Chemie	Mimořádné události	chování za mimořádných událostí (1)
	Přírodopis	Dýchací a trávicí soustava	kouření, alkohol, hygiena duševní činnosti (2)
	Zeměpis	Obyvatelstvo světa Zemědělství světa	zdůraznění rozdílnosti ras, národů. Nebezpečí rasismu, nacionalismu, šovinismu. Vyzdvižení vlastenectví (3) Rostlinná výroba ve světě. Nebezpečí pěstování rostlin k výrobě drog (1 – leden)
	Výchova k občanství	Člověk v sociálních vztazích	mezilidské vztahy – agresivita X asertivita, poskytnutí pomoci druhým lidem (4)
		Zdravý způsob života	prevence zneužívání návykových látek (2)
		Lidská práva, globální svět	odlišnosti lidí, rasismus (1) porušování lidských práv – netolerance mezi lidmi, nedostatek informovanosti o jiných kulturách (1)
	Anglický jazyk	Health and safety	zásady, které by měly vést ke zdravému

9.	Dějepis	Reationships	způsobu života (1)
		Vznik USA	ukázka vztahů mezi zvířaty (převedení na člověka) (1)
		Velká francouzská revoluce	občanská společnost (rovnost lidí), základní lidská práva – Deklarace nezávislosti (1)
	Zeměpis	Občanská válka v USA	občanská společnost (rovnost lidí), základní lidská práva - Deklarace práv člověka a občana (1)
		Obyvatelstvo ČR	základní lidská práva, zrušení otroctví (srovnání s dnešní situací) (1)
	Dějepis	Poválečná krize a totalitní režimy	rasy, národy, rasismus, nacionalismus, šovinismus, vlastenectví (1)
		Druhá světová válka, holocaust, genocida	riziko extremismu (1)
Chemie	Mimořádné události	osud národnostních menšin v Československu (1)	
	Uhlovodíky a deriváty uhlovodíků	chování za mimořádných událostí (1)	
Výchova k občanství	Občan a právo	nebezpečné vlastnosti toluenu, alkoholu, ... (1)	
Matematika	Finanční matematika	respekt k dodržování zákonů, odmítnutí projevů nesvobody a násilí ve společnosti (2)	
Český jazyk a literatura	Komunikace a sloh (diskuze, publicistické žánry)	výchova k finanční gramotnosti (4)	
6. – 9.	Tělesná výchova	obecně	zdravý postoj k sobě, k okolí, rozvíjení kritického myšlení, zvyšování odolnosti vůči manipulaci (4)
			rozvoj schopnosti poznání, sebepoznání, sebepojetí, sebeorganizace, seberegulace,

			<p>psychohygiena</p> <p>výchova k úctě k zákonům a dodržování pravidel, spolupráce, vztah ke zdravotně postiženým, regulace chování mezi jednotlivci, skupinami a ve skupině</p> <p>jedinečnost každého člověka, respektování zvláštností druhých lidí, tolerantní vztahy a rozvoj spolupráce</p> <p>škodlivý vliv kouření, pití alkoholu a požívání drog na zdraví a pohybovou výkonnost</p>
--	--	--	---

Další aktivity specifické primární prevence

1. ročník

Muzeum Policie ČR – Pohádky kolem křižovatky – prevence úrazů ročník

2. ročník

Buďme dobrými kamarády - prevence patologických vztahů v kolektivu – šk. psychologka

3. ročník

Muzeum Policie ČR – Kolo tety Berty – prevence úrazů v dopravě

4. ročník

Beseda s policistkou – osobní bezpečí, bezpečnost při cestě do školy, v silničním provozu, budování základů právního povědomí

Muzeum Policie ČR – Jeden za všechny, všichni proti šikaně – prevence šikany

5. ročník

Bezpečně na internetu – prevence kyberšikany, prevence zneužití ve virtuálním prostředí – šk. psychologka – interaktivní program

6. ročník

Život bez tabáku a zneužívání alkoholu – prevence kouření a alkoholismu – šk. psychologka – interaktivní program

7. ročník

Muzeum Policie – exkurze s besedou – prevence kriminality a dalšího rizikového chování

Prevence alkoholismu – přednáška - Sananim

Prevence poruch příjmu potravy – šk. psychologka - interaktivní program

8. ročník

Prevence užívání alkoholu a nelegálních drog, zneužívání psychofarmak – interaktivní program školní psychologky, ev.: Drop – in – exkurze s přednáškou

Šikana a kyberšikana – ACET Praha – preventivní komponovaný pořad

Prevence alkoholismu – přednáška - Sananim

9. ročník

Reprodukční zdraví, prevence AIDS a dalších sexuálně přenosných nemocí – ACET Praha

Prevence alkoholismu – přednáška - Sananim

Právní minimum – prevence kriminality, sociální pastí, zadlužování – MěstÚ Černošice

Spolupráce s rodiči žáků a se zainteresovanými institucemi

Třídní učitelé a výchovná poradkyně budou na třídních schůzkách a v případě potřeby při individuálních jednáních informovat rodiče o konkrétních aktuálních poznatcích týkajících se prevence sociálně patologických jevů a v součinnosti s nimi činit příslušné kroky. Rodičům předáme kontakty na následující organizace, u nichž by mohli vyhledat další informace nebo pomoc:

www.esafetylabel.cz – projekt Národního centra bezpečnějšího internetu pro záštitou MŠMT, zvýšení on-line bezpečnosti pro žáky, pedagogy a školy

Rodičovská linka 840 111 234, 606 021 021, pomoc@rodicovskalinka.cz

Linka bezpečí 116 111, www.linkabezpeci.cz

Centrum pomoci závislým, Rodvinovská 3, Praha 4, tel. 261 262 828

Detoxikační oddělení pro léčbu závislostí, Apolinářská 4a, Praha 2, tel.

224 968 222

Drogová poradenská linka Sananim 283 872 186, www.drogovaporadna.cz

www.dropin.cz

nonstop linka pomoci Drop in 222 221 431

Centrum pro rodinu 272 111 724

www.extc.cz o. s. Podané ruce

<http://onlinehelpline.cz/> - bezpečnost na internetu

www.prevcentrum.cz

www.laxus.cz – telefonická a internetová poradna – prevence závislosti

Rodičům bude neprodleně oznámeno a projednáno s nimi preventistou nebo výchovným poradcem, pokud se v držení žáka najdou drogy, alkohol a cigarety nebo bude mít škola podezření, že došlo k jejich konzumaci

V odůvodněných případech, mimo jiné zejména tehdy, bude-li mít škola podezření, že došlo k poskytnutí drogy mezi žáky navzájem, sdělí toto podezření vedení školy neprodleně Policii České republiky – PIS PČR Praha-západ, Zborovská 13, 150 49 Praha 5, tel. 974882207.

V případě potřeby bude výchovný poradce kontaktovat Oddělení sociálně právní ochrany dětí MěÚ Černošce, Podskalská 19, 128 25 Praha 2, tel. 221982215 nebo Oddělení sociální prevence MěÚ Černošce, Podskalská 19, 128 25 Praha 2, tel. 221982284.

Školní program proti šikanování

Školní program proti šikanování je zpracován na základě Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) . Školní program proti šikanování je součástí školního programu prevence rizikového chování.

Šikanování

Šikanování je nebezpečná forma násilí. Vyskytne-li se ve škole, ztrácí žáci pocit bezpečí, který pro svůj rozvoj nutně potřebují. Šikana může zůstat a často zůstává dlouho skrytá. Proto i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Prevencí šikany je v první řadě podpora otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě a ve společenství školy vůbec.

Charakteristika šikanování a formy šikanování

Metodický pokyn vymezuje šikanování jako chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Může se realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, v takovém případě se pak jedná o kyberšikanu. Důležitými znaky šikanování jsou záměrnost, cílenost, nepoměr sil oběti a agresora, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoučelnost agrese a někdy také opakovanost těchto útoků. Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Často odhalení zejména pokročilé šikany brání z různých důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti.

Mezi základní formy šikany patří:

- * fyzická agrese, přímá a nepřímá včetně krádeží a ničení majetku oběti,
- * verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana, součástí je i kyberšikana,
- * smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Prevence šikanování

Zjišťování stavu

Analýza a evaluace situace se provádí pozorováním, rozhovorem, evidencí výchovných problémů a dotazníkovým šetřením.

Motivace pedagogických pracovníků

Za prevenci šikanování ve škole jsou odpovědni všichni pedagogičtí pracovníci. Jsou si vědomi následujících skutečností:

Školy a školská zařízení povinný zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Proto pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřežehání trestného činu (§ 367 TZ).

Vzdělávání pedagogických pracovníků

Pedagogičtí pracovníci se podle možností vzdělávají v oblasti pedagogických věd obecně a v oblasti prevence rizikového chování se zřetelem k prevenci šikanování.

Užší realizační tým

Členy užšího realizačního týmu pedagogických pracovníků v oblasti prevence šikanování jsou zástupkyně ředitele, školní metodička prevence rizikového chování, výchovná poradkyně, zástupci třídních učitelů a vedoucí školní družiny.

Postup při řešení šikanování

Rámcový třídní program pro řešení zárodečného stadia šikanování

Třídní učitel se při své práci s třídním kolektivem zaměřuje na žáky stojící na okraji, případně na žáky, kteří se stávají terčem drobných zlomyslností spolužáků. Pokouší se odlišit běžné události od znaků ostrakizování případných obětí. Podniká kroky k podpoře opomíjených žáků, napomáhá vzniku situací, v nichž by si mohli posílit sebevědomí a pozitivně zapůsobit na spolužáky. Vytipuje děti, jejichž pozice v kolektivu je pevná a jež mají pozitivní charakterové vlastnosti, a pokouší se je nenápadně přimět k pomoci spolužáků se špatnou pozicí. Pokud dojde k cílenému vytěsňování spolužáka z kolektivu, vede rozhovory

se žáky s cílem zjistit, kdo je iniciátorem tohoto stavu. Viníkům v případě potřeby uloží výchovné opatření. V další výchovné práci se zaměří na zapojení ostrakizovaného dítěte do třídního kolektivu.

Krizový plán pro řešení počátečního stádia šikanování

Učitel nebo další pracovník školy, který zaznamená příznaky šikanování nebo kterému oběť nebo jiná osoba sdělí své poznatky o šikanování, učiní nezbytná opatření k uklidnění momentální situace a bude co nejdříve informovat třídního učitele. Třídní učitel situaci zváží, promluví s těmi, kteří na šikanování upozornili. Podle závažnosti případu bude dále jednat buď sám, nebo ve spolupráci s výchovnou poradkyní, případně s vedením školy. Nalezne svědky, bude s nimi hovořit individuálně, případně je bude mezi sebou konfrontovat. Rozhodne se pro vhodný způsob ochrany oběti. Povede rozhovor s agresorem nebo agresory, případně bude agresory konfrontovat. Bude o problému informovat rodiče oběti a rodiče agresora. Z jednání s rodiči pořídí zápis. Zvolí přiměřené výchovné opatření pro agresora. Bude dbát v třídnické práci na nápravu vztahů v kolektivu a učiní vhodné kroky ke zlepšení pozice oběti v kolektivu.

Krizový plán pro řešení pokročilé, resp. neobvyklé šikany

Učitel nebo jiný pracovník školy, který odhalí případ pokročilé šikany, se nejprve zaměří na bezprostřední zastavení jednání a okamžitou pomoc oběti. Dále sdělí své poznatky vedení školy, výchovné poradkyni, třídnímu učiteli a dalším zainteresovaným učitelům. Pedagogové se dohodnou na postupu vyšetřování a podniknou kroky, aby zabránili domluvě agresorů nebo ovlivňování či zastrašování svědků agresory. Na základě rozhovoru s obětí, případně svědky, zváží jak efektivně pomoci oběti. Povedou rozhovor také s agresory, případně je budou mezi sebou konfrontovat. V případě, že zjištěné poznatky budou nasvědčovat tomu, že jednání agresorů má charakter a intenzitu kriminálního činu, bude vedení školy o případu informovat oddělení Policie ČR, Zborovská 13, Praha 5. Výchovná poradkyně ve spolupráci s třídními učiteli bude bezprostředně o situaci informovat rodiče agresora i oběti. Z jednání bude pořízen zápis. Po vyhodnocení situace bude zúčastněným zprostředkována péče pedagogicko-psychologické poradny a speciálního pedagogického centra, Oddělení sociálně právní ochrany dětí a mládeže Praha – západ, resp. Probační a mediační služby MVČR v Praze 5. Pro agresora bude zvoleno třídním učitelem a pedagogickou radou vhodné výchovné opatření. Vedení školy zváží i možnost převedení agresora do jiné třídy. Nápravě v kolektivu bude v třídnické práci věnována zvýšená pozornost.

Prevence šikany namířené proti pedagogickým pracovníkům

Žáci jsou svými třídními učiteli důkladně poučeni o znění a duchu školního řádu. Jejich chování dodává rámeček výchova k etickému chování, která je součástí třídnických hodin, výchovy k občanství i další výuky.

Důležitou součástí prevence šikanování pedagogů jsou nejrůznější aktivity, které pomáhají utvářet pocit sounáležitosti žáků se školou a učiteli (školní akademie, činnost školního parlamentu, projektové akce, tvorba pro vánoční trhy, školní výlety, škola v přírodě atp.).

Jednotliví vyučující vzájemně spolupracují, spolupracují s třídním učitelem a s vedením školy. V případě výskytu jednání, které by mohlo vyústit v šikanu učitele, iniciují jednání

s kolegy, výchovnou poradkyní, školní psycholožkou, metodikem prevence, v závažnějších případech také s vedením školy a rodiči žáků, jehož cílem je předejít vyhocení vztahů.

Prevence v třídních hodinách

Třídní učitel se v třídních hodinách zaměřuje zejména na vytvoření příznivého sociálního klimatu ve třídě, zvyšování sociální kompetence, posilování komunikačních dovedností a formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám.

Primární prevence ve výuce a ve školních a mimoškolních programech mimo vyučování

Viz aktuální školní program prevence rizikového chování.

Ochranný režim

Ve škole je vytvořen školní řád. Žáci jsou se školním řádem seznámeni. Je jim prezentován takovým způsobem, aby mohli poznat a přijmout jeho zásady jako smysluplné. Ke školnímu řádu mají možnost se vyslovit a jeho znění ovlivnit zejména prostřednictvím svých zástupců ve školním parlamentu.

Ředitel školy zajistí dozory pedagogickými pracovníky. Tyto dozory jsou vykonávány tak, aby se minimalizovala možnost rozvoje nežádoucích aktivit při vyučovacím procesu.

Spolupráce s rodiči

Využívá se následujících prostředků: Školní internetové stránky, třídní schůzky, informační dny, individuální konzultace s vedením školy, s třídními učiteli, výchovnou poradkyní a dalšími pedagogickými pracovníky, předávání písemných informací, elektronické žakovské knížky.

Spolupráce se specializovanými zařízeními

Škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálním pedagogem, s jednotlivci a nestátními organizacemi provádějícími prevenci rizikového chování a poskytujícími poradenské služby, s organizacemi státní správy.

Spolupráce se školami v okolí

Jsou-li pořádány s dalšími školami společné akce různého charakteru, ředitel školy dohodne s řediteli těchto škol opatření nutná k tomu, aby se při těchto akcích na nejnižší míru omezily možnosti nevhodného chování žáků, které by mohlo vést k chování nesoucím znaky šikany.

Zpracovala Jaroslava Kučerová

.....
Mgr. Pavel Kasal
ředitel školy